І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь… Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го СЕРПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, AUGUST 6, 1975 No. 145. VOL. LXXXII.

ПРЕЗ. ФОРД МАВ ЗУСТРІЧ З КЕРІВНИКАМИ ЕТНІЧНИХ ГРУП

Вашінґтон, Д. К. (УККА). — В п'ятницю, 25-го липня ц. р., на передодні своєї поїздки до Европи, президент Джералд Форд прийняв на окремій авдієнції 17-х представників етнічних груп, члени яких походять з центральної і східньої Европи, та дискутував з ними справи, які розглядались на Европейській Конференції для Справ Безпеки і Співробітництва та завершення яких мало відбутися в столиці Фінляндії Гельсінках.

В зустрічі взяли участь представники груп: Вірменії, Білорусі, Чехо - Словаччини, Естонії, Німеччини, Мадярщини, Литви, Латвії, Польщі, Словакії, Словенії й України. Супроводив цю групу конгресмен Едвард Дервінскі (Ілл.), який допоміг зорганізувати цю зустріч з Президентом; Клемент Заблоцкі (Віск.), Джек Кемп (Н. Й.), Дан Ростенковскі (Ілл.) і Деніел Флад (Па.). В зустрічі взяли також участь генерал Брент Сковкрофт з Крайової Ради Безпеки, Доналд Румсфелд, Філіп Бучен, Роберт Гартман і Джон Марш, всі члени персоналу Білого Дому.

Президент Форд у вступній заяві між іншим відмітив, що документ, який він підпише разом з генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим і репрезентантами 33 інших країн у Гельсінках, не можна вважати ані договором, ані зобов'язуючим документом для учасників тієї Конференції. Документи, віднесені в Гельсінках, матимуть скоріше політично - моральне значення і відкриватимуть шлях для дальших переговорів і зменшення напруження між народами Сходу і Заходу. „Політикою З'єднаних Стейтів Америки і моєю власною, від коли я вступив на службу державі, заявив Президент, — є піддержувати аспірації свободи і національної незалежности народів Східньої Европи, з якими нас в'яжуть культурні і кровні зв'язки".

Президент Форд при тому запевнив, що ЗСА ніколи не визнають окупації і анексії Совєтським Союзом Литви, Латвії і Естонії. Цього наставлення не змінила також Европейська Конференція для Справ Безпеки і Співробітництва, — заявив Президент.

Конґресмен Е. Дервінскі заявив після зустрічі з президентом Фордом, що це перший раз в політичній історії Америки Президент зустрінувся з представниками етнічних груп перед участю у міжнародній конференції. Також конґресмен Флад відмітив, що за час його 30-літньої політичної діяльности і праці в Конґресі ЗСА він не пригадує, щоб будь - коли така конференція з Президентом відбувалася, головно перед історичною міжнародною подією.

Українську групу на цій зустрічі репрезентували проф. д-р Лев Добрянський — президент Українського Конгресового Комітету Америки, та Иосиф Лисогір — екзекутивний віцепрезидент УККА і головний предсідник Українського Народного Союзу. Иосип Лисогір, між іншим, підніс в розмові з Президентом також питання звільнення з тюрми Валентина Мороза і Леоніда Плюща. При тому ген. Сковкрофт додав, що питання Мороза було піднесене також у розмові президента Форда з Леонідом Брежнєвим у Владивостоці. Проф. Лев Добранський зокрема відмітив, що серед народів Східньої і Центральної Европи, а тим самим і серед етнічних груп в ЗСА зовсім оправдано поширюється страх, що СССР використовуватиме Гельсінкський документ для психічного і політичного тиску на поневолені народи.

У розмові порушено також багато інших справ американської закордонної політики відносно Східньої і Центральної Европи.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТВ'ЯЗНІ В СССР ПРОДОВЖУЮТЬ БОРОТЬБУ ЗА СВОЇ ПРАВА

Ню Йорк (УІС „Смолоскип"). — Почерез „Хроніку Прес" в Ню Йорку, на Заході став доступний 35-ий випуск російської „Хроніки біжучих подій" з датою 31 березня 1975 року. В цьому нелеґальному виданні, яке появляється в Москві, як і в попередніх випусках, багато уваги присвячено українським політичним в'язням, їхній боротьбі за свої конституційні права та про їхні виступи проти сваволі лагерної адміністрації. В цьому випуску подано також інформації про релігійні переслідування в Україні. За 35-им випуском „Хроніки біжучих подій" подаємо такі інформації:

Релігійні переслідування

Осінню 1973 р. в Коломиї був заарештований о. Дмитерко. Його підозрівали, що він є єпископом Української Католицької Церкви.

З кінцем того ж року помер о. Іван Слезюк, якого теж підозрівали, що він був єпископом УКЦ.

В тому ж році був заарештований о. Петро Чучман під закидом відправлювання Богослужень в приватному домі.

Отець Білинський, який був засуджений ще в 1946 році, після повороту з ув'язнення жив без дозволу у Львівській області, будучи приписаним в Одеській. В червні 1974 р. він був заарештований і засуджений на 3 роки ув'язнення за те, що правив Богослуження в церкві, яку веліли закрити осінню 1973 року.

22 грудня 1974 року був оштрафований на 50 крб. о. Винницький за те, що правив Богослуження на свойому помешканні. 22-ох осіб, які брали участь в Богослуженні оштрафували по 10 крб. В тому ж часі було сконфісковано фелон, релігійні книги, рушники й інші речі.

14 січня 1975 року в с. Любешки, Перемишлянського р-ну, був зроблений обшук в будинку, де живуть три старі монашки. В часі обшуку сконфіскували молитовники, зняли з вікон вишиті рушники, а монашкам грозили, що вивезуть їх на Сибір.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Конґресмен Гілман знову виступив в обороні Валентина Мороза, України

Вашінґтон, Д.К. — Республіканський конґресмен Бенджамін А. Гілман, з 28-го дистрикту стейту Ню Йорк, який вже раніше вніс резолюцію в палаті репрезентантів в обороні Валентина Мороза і Леоніда Плюща, виступив знову в обороні українських політичних в'язнів, засуджуючи Совєтський Союз за нехтування людських прав, в тому й права на національне самовизначення.

Промовляючи в Палаті Репрезентантів в понеділок, 14-го липня, з нагоди 17-их з черги річних відмічень Тижня Поневолених Націй, конґресмен Гілман заявив, що „в час, коли так сильно ставиться наголос на детант із Совєтським Союзом, ми не сміємо забувати про довгу листу поневолених народів". Вичисливши 26 поневолених націй, в тому й Україну, конґресмен Гілман додав „з жалем" ще й Північний В'єтнам, Камбоджу і Південний В'єтнам.

„Україні завдано ще й додатковий удар, "коли понад чотири роки тому заарештовано передового інтелектуаліста Валентина Мороза, якого тепер перенесено до психіятричної тюрми, що в країні під совєтським режимом є гіршим від ув'язнення", заявив конґресмен Гілман, додаючи, що совєтські власті різними шиканами стараються застрашити родину Мороза та його колишніх друзів.

Постійне нехтування урядом СССР „Хартії Прав Людини", говорив конґресмен Гілман, відкриває перед поневоленими народами жахливу перспективу „постійного гнету".

Відкликаючись на традиційні відзначування Тижня Поневолених Націй, конґресмен Гілман підкреслив, що „ми повинні виявляти не тільки наше стурбування долею цих народів, але й заманіфестувати наше бажання для їхньої волі і незалежности".

Конґресмен Гілман перестерігав, що так довго, як уряд СССР примінює політику гніту і репресій супроти своїх власних громадян, його — цей уряд — не можна уважати „відповідальним партнером" в міжнародних договорах.

Промова конґресмена Гілмана була поміщена в „Конґресовому Рекорді" з датою понеділка, 14-го липня, 1975.

ВИСТАВКА ГРОШЕЙ ТА МАРОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Лігайтон, Па. — Заходами І-го Відділу Організації Державного Відродження України (ОДВУ) в Асторії, Н. Й. відбулась тут в неділю, 27-го липня ц. р. на Оселі ім. О. Ольжича в рамцях відзначувань 200-річчя ЗСА і 100-річчя українського поселення виставка грошей та марок Української Держави 1917 - 1921 років. Ці унікальні експонати оглядали з великим зацікавленням численні відвідувачі виставки, серед них було багато молоді.

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

В членській кампанії УНСоюзу 1975-го року, метою якої є забезпечення 5,000 членів на суму $12,000,000, наспіли до Головної Канцелярії впродовж липня 234 аплікації нових членів. По дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делеґати і секретарі Відділів:

Іван Чопко (В. 271) — 8 аплікацій нових членів, Петро Аркотин (В. 261) — 7, Марія Кульчицька (В. 8) — 5, Анна Гарас (В. 47) — 4, Дмитро Головатий (В. 53) — 4, Карло Кобіто (В. 121) — 4, Роман Микита (В. 134) — 4, Андрій Джула (В. 161) — 4, Тома Фіців (В. 350) — 4, проф. Іван Телюк (В. 414) — 4, Вікторія Ванська (В. 40) — 3, Володимир Квас (В. 88) — 3, Роман Татарський (В. 94) — 3, Теодор Кубарич (В. 217) — 3, Петро Ліщак (В. 230) — 3, Иосиф Чабан (В. 242) — 3, Михайло Гентош (В. 305) — 3, Микола Куць (В. 338), о. прот. Петро Мелех (В. 342) — 3, Джеймс Ґрос (В. 358) — 3, Василь Дідюк (В. 407, 442) — 3, Петро Дяків (В. 427) 3, Данило Плющ (В. 458) — 3, Ярослав Блищак (В. 486) — 3, та по 2 аплікації — Гелен Олек (В. 22), Квітка Стецюк (В. 25), Софія Оріх (В. 33), Петро Головачук (В. 42), Петро Когут (В. 56), Михайло Савків (В. 57), Михайло Турко (В. 63), Михайло Жук (В. 70), д-р Михайло Снігурович (В. 84), о. Омелян Мицик (В. 91), Іван Дудиш (В. 98), Андрій Іванюк (В. 106, інж. Лев Боднар (В. 131), інж. Богдан Артимишин (В. 153), Галина Гаврилюк (В. 170), Стелла Раєн (В. 171), Василь Колодій (В. 191), Анна Ремик (В. 238), Петро Сильчак (В. 257), Омелян Барилка (В. 268), Степан Островський (В. 270), Степан Сидорович (В. 299), Дмитро Галонжка (В. 307), Михайло Луців (В. 339), Василь Попович (В. 367), Иосиф Ярема (В. 372), інж. Ярослав Карпяк (В. 385), Роман Припхан (В. 399), Олександра Дольницька (В. 434), Ольга Калинович (В. 459), інж. Роман Горнич (В. 460) і Марія Юзик (В. 492).

В членській кампанії 1975-го року до кінця липня приєднано разом 1,610 нових членів.

На Союзівці відбулося закриття дівочого табору

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. (Л.К). — У суботу, 2-го серпня ц.р. о год. 11 ранку, тут у павільйоні „Веселка" відбулося закриття 18-го з черги дівочого виховно-відпочинкового табору „Лісова пісня". Протягом трьох тижнів, від 12 липня до 2-го серпня, 28 дівчаток у віці 6-13 років, які приїхали з багатьох стейтів Америки і поодиноких провінцій Канади, а одна дівчинка з Европи, з Відня, відбували під проводом виховниць різні прогулянки, теренові гри, плавання, навчались пісень, народних танків і декламацій, зокрема поетеси Лесі Українки, здобували деяке знання з української мови, культури і традицій.

У програму закриття табору ввійшов кінцевий концерт з точками народних танків, збірних декламацій і різних пісень; акомпаньятором на акордеоні був Олександер Худолій, інструктором танків — Ліда Лодинська, а конферансьє — Аня Дидик. Відспіванням пісень „Боже великий"… і „Ніч вже йде"… закінчено програму концерту. Опісля із висловами подяки і признання команді, учасницям і батькам виступали: від Екзекутиви УНСоюзу головний касир п. Уляна Дячук, командантка дівочого табору Стефа Гаврилюк, за фахом професійна вчителька в Покіпсі, Н.Й. і управитель Союзівки Володимир Квас.

Після закінчення програми, команда табору, його учасниці і батьки повернулись до вілли „Львів", де табір мав своє приміщення. Спущенням прапорів, піснями „Боже великий"… і „Ніч вже йде"…, молитвою, що її провела бунчужна Марта Костишин, словом-прощанням командантки Стефи Гаврилюк і грімким „Слава" формально закінчено таборування, що його вели: командантка — Стефа Гаврилюк, бунчужна — Марта Костишин і сестрички: Ірка Борбич, Ліда Семанишин, Ліда Каваць, Віра Лодзюк, Джойс Чупа, Христя Клодницька, Лінда Янкощук, Марта Левицька і Міра Левицька.

КУК ІНТЕРВЕНІЮВАВ У СПРАВІ ГЕЛЬСІНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вінніпеґ (КУК). — Від двох років Централя Комітету Українців Канади є в кореспонденції з Міністерством загранииних справ в Оттаві відносно вимог, які на думку Централі КУК мусять бути договорені із Совєтським Союзом для успішного закінчення т.зв. Конференції для Справ Безпеки і Співпраці в Европі.

Дня 22 липня 1975, тиждень перед відкриттям кінцевої сесії тієї конференції в Гельсінках, Централя КУК вислала чергову телеграму до прем'єр-міністра П.Е. Трудо, настоюючи на тому, щоб договір про майбутню безпеку і співпрацю держав Европи включав наступні елементи:

Дефінітивні зобов'язання ввести в життя принципи Універсальної Декларації Прав Людини на територіях усіх сиґнаторів, включно із Совєтським Союзом.

Узалежнення заключування майбутніх договорів господарського чи технічного характеру від виконання Совєтським Союзом вищеназначених умов.

Запевнення повної свободи щодо руху людей і взаємного обміну культурних продукцій, літератури й інформації усіх засобів масової комунікації поміж країнами-сиґнаторами, зокрема включаючи право для совєтських громадян вільно еміґрувати до інших країн.

Узалежнення заключування кордонів країн Східньої Европи, які є вислідом завоювань, від застосування принципу самовизначення народів, який включено до Універсальної Декларації Прав Людини.

Покликання Міжнародної Комісії для полагоджування справ що виникають із недотримання цих постанов і в цей спосіб забезпечення повної ефективности договору.

Негайно після вислання цієї телеграми, 24 липня 1975, бувший прем'єр-міністер Канади Дж. Діфенбейкер підніс в парляменті в Оттаві в повній ширині справу українських вимог. У відповідь на поставлені ним питання, прем'єр-міністер П.Е. Трудо заявив, що канадська делеґація добилась включення до проєкту договору принципів для вільного порушування осіб і обміну інформаціями.

Справа акції КУК знайшла широкий відгук в англомовній пресі Канади, а численні посли Федерального Парляменту і сенатори звернулись окремими листами до Централі КУК, підкреслюючи їх повне попертя для рекомендацій, зголошених Комітетом Українців Канади в справі цієї важливої конференції для майбутньої безпеки Европи.

ПОВОРОТ ДО РІДНОГО

Вінніпеґ (КУК). — В офіційній „Манітоба Ґазетт" число 31 з дати 3 серпня 1974 на сторінці 897 є включене офіційне повідомлення з дати 19 липня 1974 ч. 5894-31 про зміну прізвища із Антон Гардбред на Антін Твердохліб. Подаємо цю інформацію, як доказ як сьогодні українці Канади дорожать своїм походженням і своєю національною ідентичністю.

Паризький Бльок перестерігав представників Заходу

Мюнхен (УІБ) — Представники поневолених Москвою східньоевропейських народів, репрезентовані Паризьким Бльоком, звернулися окремим письмом до всіх представників західніх держав на Конференції для Справ Безпеки і Співробітництва в Европі, яка саме завершувалася у Гельсінках, перестерігаючи їх перед підступними справжніми цілями Москви на тій конференції. В окремому листі, що його підписали президент Бльоку Микола Лівицький та секретар Бльоку Алі Акіш, сказано:

„Ми вважаємо за свій обов'язок — від імени об'єднаних в Лізі для Визволення Народів СССР (Паризький Бльок) національних Центрів Вірменії, Азербайджану, Білорусії, Криму, Грузії, Ідель - Уралу, Північного Кавказу, Туркестану і України — ще раз перестерегти уряди держав Заходу перед незмінною експансивною політикою Москви. Завершення Конференції для Безпеки і Співпраці в Европі потрібне для СССР лише для того, щоб під покришкою укладених домовлень здійснювати далі аґресивні пляни супроти вільного світу.

Ми також підкреслюємо той факт, що наші народи далі боряться проти тоталітарно - колоніяльного режиму в СССР за відновлення своїх підкорених Москвою незалежних демократичних держав. Тільки справедливе розв'язання проблем усіх поневолених Москвою націй — включаючи сюди також впровадження неіснуючих серед них прав людини і прав народів на національно - державне самовизначення — може спричинитися до встановлення тривалого миру в світі".

Академік А. Сахаров про конференцію в Гельсінках

Москва. — У зв'язку з Европейською Конференцією для Справ Безпеки і Співробітництва, яка відбулася в Гельсінках, Фінляндія, відомий борець за людські права в СССР академік Андрій Сахаров поширив написаний на друкарській машинці документ у якому він зайняв виразне становище до справ над якими радились голови 34 держав світу. В цій брошурі-ессеї А. Сахаров закликає ЗСА і країни Заходу виказати більшу рішучість супроти вимог совєтського уряду, який, використовуючи політику детанту, намагатиметься здобути для себе якнайбільше користей. Від конференції в Гельсінках залежатиме чи „детант стане глибоким і широким процесом історичного значення, чи стане черговою цинічною політичною інтриґою". На думку Сахарова, проблема контролі озброєння чи скорочення стратеґічної зброї не може бути відділена від проблеми „відкритого суспільства". Він апелює до уряду ЗСА не йти шляхом ізоляціонізму (така тенденція існує серед певної частини американських політиків) і не занепадати морально в результаті програної війни в Індокитаї, а відважно, як і колись, проявляти „великодушню і мужню турботу за долю усіх людей". Ессей А. Сахарова п.з. „Про країну і мир" буде опублікований окремою книжкою в англійській мові видавництвом Альфреда Нопфа в Ню Йорку, а також „Хроніка Пресс" видасть Ессей А. Сахарова російською мовою. Щоденник „Новоє Русскоє Слово" стверджує, що ессей це перероблений відомий „Маніфест" Сахарова з 1968 року.

ТІТО ПОГОДЖУЄТЬСЯ ІЗ ЗАХОДАМИ ЗСА ЩОДО МИРУ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Беоґрад, Юґославія. — Юґославський президент Тіто у понеділок, 4 серпня, заявив, що після вислухання пояснень президента Джералда Форда він погоджується із способами і заходами ЗСА щодо старань встановити мир на Близькому Сході. Хоча на прийняттю в честь президента Форда день раніше, тобто в неділю, 3 серпня, Тіто заявив, що Ізраїль мусить звільнити всі окуповані ним арабські території і визнати самостійну державу палестинських арабів, то у понеділок, перед відлетом президента Форда до ЗСА, Тіто сказав, що його погляди щодо розв'язки конфлікту на Близькому Сході „ідентичні" з поглядами уряду ЗСА. Пресовий секретар Білого Дому Рон Нессен повідомив кореспондентів, що президент Форд під час одногодинної приватної наради з Тітом тільки представив дотеперішнє становище ЗСА, а саме, що палестинська справа повинна бути полагоджена пізніше, а конфлікт між Ізраїлем і арабськими державами треба старатися розв'язати методою „крок за кроком", яку вже кілька років пропагує державний секретар Генрі Кіссінджер. Але президент Форд також сказав Тітові, що якщо дотеперішні заходи ЗСА не увінчаються успіхом, то Вашінґтон може погодитися на передання цієї справи знову під розгляд Женевської Мирової Конференції.

Підтримка президента Тіта для американських заходів щодо розв'язки конфлікту на Близькому Сході є дуже важливою, беручи до уваги, що Тіто є великим приятелем арабів і чільним провідником т.зв. „третього світу", тобто невтральних держав.

Президент Форд під час своєї останньої поїздки до Европи не тільки взяв участь у вершинній конференції у Гельсінках, де підписано т. зв. Декларацію Европейської Конференції для справ Безпеки і Співробітництва, але також відвідав Польщу, Румунію, Юґославію та Західню Німеччину.

Професори П. Ґой і В. Лучків виїхали в студійних цілях до Юґославії

Ню Йорк, Н.Й. — Проф. д-р Петро Ґой і проф. Василь Лучків виїхали у вівторок, 5-го серпня, в студійну поїздку до Европи в справі поширення етнічних студій. Проф. Ґой від трьох років є керівником слов'янсько - американських студій при Сити Коледжу в Ню Йорку. Ці перші цього роду студії в ЗСА призначені для вивчення культурної спадщини американців слов'янського походження. Курси, які веде д-р Ґой, є вповні акредитовані та втішаються популярністю серед студентів, в тому й українців. В цьому році Сити Коледж одержав стипендію в сумі 60,000 дол. в рамцях т. зв. закону Швайкера, призначену на опрацювання програми порівняльних етнічних студій в Америці, яка включатиме слов'янські, азійські та інші етнічні групи. В рамках цієї програми д-р Ґой опрацював вже бібліографію слов'янських етнічних груп в Америці.

Д-р Лучків, директор бібліотеки в Раклeнд Каунті Коммюніті Коледж, який є частиною Нюйоркського Стейтового Університету, від трьох років веде курси української мови і культури при цій школі. Він одержав піврічну відпустку на підготову програми етнічних слов'янсько - американських студій і курсу з історії України в цьому коледжі. Цю програму він підготовить в співпраці з проф. Ґоєм та мґром Дмитром Боднарчуком.

Ціллю наукової поїздки до Европи цих двох українських науковців є зібрати матеріяли, потрібні для проєктів, як рівнож познайомитись з етнічною мозаїкою, та співжиттям народів Юґославії, зокрема українців. Крім цього проф. Ґой і проф. Лучків плянують відвідати українські університети в Мюнхені і в Римі.

Коледж св. Иосифа у Філядельфії вводить курси української мови

Філядельфія, Па. — Вперше за час свого існування, Місцевий Коледж св. Иосифа включатиме у своїй програмі навчання два курси української мови, перший в осінньому семестрі цього року, а другий у весняному семестрі 1976 року.

Проголошуючи включення української мови в академічне куррікулюм коледжу професор д-р Джеймс Януччі, голова департаменту модерних мов, заявив, що це є віддзеркаленням постійного зацікавлення школи „занедбаними мовами і культурами", а кожна мова і культура має свій „особливий геній".

В осінньому семестрі, який починається 3-го вересня, навчання української мови відбуватиметься у вівторки та четверги від 7.25 до 8.30 вечора. Цей курс передбачений для студентів, які або зовсім не знають української мови, або знають її дуже слабо. Курс у весняному семестрі даватиметься в ці самі дні і години і він передбачений для студентів, які вже мають деяке знання української мови. Курс вестиме проф. д-р Лев Рудницький, відомий український науковець з молодшого покоління, який спеціялізується в українській літературі та культурі.

За дальшими інформаціями слід телефонувати до відділу вечірнього навчання при цьому коледжі: (215) 879-7500. Оплата за курс — 150.00 на семестр.

В Арґентині помер професор Юрій Полянський

Буенос Айрес (М.Д.) — Дня 19-го липня 1975 р. тут на 83-му році життя помер професор Юрій Полянський. Покійний це відомий український географ та геолог, який приймав участь у визвольних змаганнях як старшина УГА, був членом УВО, а пізніше професором Богословської Академії у Львові та дійсним членом НТШ. В Арґентині рівнож займав він пост професора державного університету, який видав цілий ряд його наукових праць в еспанській мові.

В Буенос Айресі осиротив дружину, дочку Марту, що є лікаркою, та внуків, що є студентами української гімназії.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безнадійний шмат паперу

Про безвартісний папір говорять, звичайно, „шматок", але на записання 33,000 слів, що їх має підписаний минулої п'ятниці, 1-го серпня 1975 в Гельсінках „кінцевий акт" — Деклярація Конференції Европейської Безпеки і Співробітництва, потрібний був таки добрий шмат паперу, так само безвартісного і безнадійного, як і всі документи, заяви, домовлення і деклярації, що їх підписують совєтські верховоди, від їх власної „конституції" починаючи.

З цього, мабуть, здавали собі справу і всі ті західні державні мужі із усіх підписаних під деклярацією 33-ох країн, на що цілком виразно вказують завваги президента Форда, який в своїй промові безпосередньо перед підписанням деклярації не висловлював тверджень, а тільки надію, узалежнюючи її від цілого ряду „якщо", зокрема від здійснення написаного в деклярації. Історія оцінить зустріч в Гельсінках та підписану там деклярацію не на підставі „обіцянок, що їх ми поробили, але на підставі обіцянок, що їх ми додержали" — говорив президент Форд.

З дальших його завваг виходило виразно, що Америка нічого не очікує і не хоче від конференції для себе, а тільки для інших, у першу чергу для поярмлених в Совєтському Союзі народів. Президент Форд навіть відкликався на американську Деклярацію Незалежности, в якій сказано, що ВСІ люди створені рівними та що ВСІ наділені їхнім Творцем певними невід'ємними правами, між якими є право на життя, на волю та на змагання до щастя. Отже й американська Деклярація Незалежности відноситься не тільки до американців, але і до всіх людей. Підписаний в Гельсінках „остаточний документ" в опінії президента Форда дасть поневоленим нову надію та буде дальшим кроком в змаганні до привернення їхніх прав.

Проте, надії і сподівання президента Форда та інших західніх сигнаторів гельсінкської деклярації цілком, властиво, безнадійні, навіть в світлі того, що сказав у Гельсінках з цієї ж самої нагоди совєтський партійний верховод Леонід Брежнєв. Головним бо моттом і темою його промови були попередження, що ніхто не сміє вмішуватись до „внутрішніх справ" Совєтського Союзу.

В таких обставинах, надії президента Форда та інших західніх державних мужів, що їх вони зв'язують з гельсінкською деклярацією, можуть мати цілком протилежні наслідки. На це виразно вказують також твердження такого знавця народовбивчої совєтської системи, як Александер Солженіцин, який перестерігав Захід, що підписання затіяного совєтськими верховодами гельсінкського документу можуть ще тільки погіршити долю поневолених та вбити в них ще рештки надії на поліпшення їхньої долі.

Рішення справи не міняє

Минулого тижня під час конференції в Сан Хозе, Коста Ріка, Організація Американських Держав (ОАД) великою більшістю голосів рішила формально знести політичні й економічні санкції, встановлені проти комуністичної Куби тією організацією країн Західньої Півкулі в 1964-у році. За знесенням санкцій голосували 16 держав, між ними і делегація ЗСА, а проти цієї пропозиції заявилися делегації 3-ох країн. Крім того, дві делегації здержалися від голосування.

Проголосована в Сан Хозе резолюція дозволяє кожному членові ОАД відновити дипломатичні й економічні зв'язки з Гаваною, якщо дана країна цього бажає, але до цього вона жадну державу не зобов'язує. Таким чином, резолюція справді формально затвердила вже раніше існуючу ситуацію, бо 8 членів ОАД протягом останніх кількох років самочинно відновили зв'язки з Кубою, а Мехіко ніколи їх не переривало. Після конференції в Коста Ріці напевно ряд інших членів ОАД поновлять дипломатичні й економічні зв'язки з Гаваною, а решта продовжуватиме бойкотувати комуністичний режим Фіделя Кастра.

Треба надіятися, що до тих держав, які самочинно продовжуватимуть політичний і економічний бойкот Куби, належатимуть також ЗСА. Делегація ЗСА голосувала за знесення санкцій, мабуть тому, щоб до санкцій не зобов'язувати інших, а коли вже так сталося, то Вашінгтон не повинен поглиблювати помилки. Адже нема жадних причин, які виправдували б зміну наставлення американського Уряду щодо цього питання від половини місяця червня. Як відомо, президент Форд тоді заявив у інтерв'ю, переведеному колишнім пресовим секретарем Білого Дому П'єром Салінджером, що наразі не передбачає жадних можливостей „нормалізації відносин" між ЗСА та Кубою, бо виглядає, що кубинський прем'єр Фідель Кастро, який публічно заявляє, що нібито бажає „відпруження" із ЗСА та рештою країн Західньої Півкулі, в дійсності не змінив своєї дотеперішньої політики. Президент Форд в червні правильно зазначив, що навіть якщо б Організація Американських Держав рішила знести політичні й економічні санкції проти Куби, то Америка самочинно продовжуватиме свій бойкот Гавани, аж поки комуністичний уряд тієї країни не змінять своєї політики супроти ЗСА.

Рівень безробіття впав до 8.4%

Вашінгтон. — Департамент праці повідомив, що протягом липня кількість безробітних зменшилася до 8.4 відсотка всієї робочої сили та що протягом того місяця число затруднених зросло на 630,000 осіб. Це вже другий місяць підряд, що кількість безробітних зменшилася, бо коли в травні рівень безробіття був зріс аж до 9.2 відсотка, то в червні цей рівень був обнизився до 8.6 відсотка всієї робочої сили.

Речники Уряду твердять, що двомісячне зменшення в кількості безробітних доказує, що економічна рецесія дійшла до найгіршого пункту в травні та що вже почалося поліпшення в економічній ситуації країни. Первісно урядові економісти і специялісти із приватного сектора передбачували, що в липні безробіття знову зросте, але остання статистика Департаменту праці виявила протилежну ситуацію.

Володимир Мацьків

КУЛЬТУРА І ЇЇ РОЛЯ У ВИХОВАННІ

Культура — це найцінніше добро кожного народу, що він здобув його своїм знанням, своєю працею та своєю наполегливістю за цілий час існування цього народу. Тому не диво, що саме культура є тим чинником, яким кожна нація має повне право похвалитися і пишатися. Це свого роду свідоцтво, подібне до свідоцтв, що їх одержують учні в усіх школах, що визначують місце серед їх співтоваришів, а також часто уповноважують до різних нагород, якщо їх власники на це заслужили. А що народи, подібно як окремі люди бувають часто оцінювані, досконало знаємо читаючи пресу, головно тоді, коли мова про міжнародні справи.

Оцінюючи культуру народу, не береться до уваги його величина, його військова сила, чи його хитрощі, підкупства і нажива, але все те, корисне для других, що він гідно створив для себе.

Культура кожного народу — це свого роду фотографія його духових та фізичних здібностей, його уподобань, його праці, його талантів та властивостей. Усіх цих властивостей неможливо ані купити, ані здобути при допомозі своїх військ, дипломатією або підступами. Їх треба витворити силою свого духа та працю довгих поколінь.

Культура українського народу належить до найстарших в Европі. Почала вона творитися на багато сотень літ перед приходом Христа та не зважаючи на постійні напади різних диких і півдиких народів Азії, а опісля — татар, турків, поляків, москалів та інших. Всупереч нищенню і грабуванню здобутків цієї культури, вона таки вдержалася до сьогодні та своєю оригінальністю і красою захоплює людей, які дотепер не мали змоги цієї культури ближче пізнати.

Всі роди мистецтва, як архітектура, різьбарство, малярство, література, музика, а дальше народне мистецтво: вишивки, одяг, писанки, деревoрізьба, кераміка, пісні, народна філософія (незвичайно мудро обдумані приповідки), такі оригінальні та дуже малоподібні до того роду культурних здобутків інших народів. Додавши до того нашу прекрасну мову, поведінку наших людей, їх релігійність, спосіб життя і думання та бажання здобуття освіти, наукову працю наших визначніших людей і багато інших чинників, — все це є витвором нашої прадідівської культури.

І ось ця наша культура, ці здобутки тисячоліть, є оцним з найкращих та найуспішніших засобів виховання нашого молодого покоління, що примушене обставинами жити поза рідною прабатьківською землею, і на яке з різних сторін тиснуть різні впливи чужих народів та їх культур, і де, на превеликий жаль, багато цієї нашої молоді відчужується від своєї спільноти та через мішані подружжя пропадає для нас, стаючи погноєм для чужих.

Тому дуже побажане, щоб усі наші батьки та виховники старались на кожному кроці знайомити нашу молодь зі здобутками нашої рідної культури та вказували її оригінальність і красу. Властиве, рідна культура має цю магічну силу, що може тісніше прив'язати молоде, недосвідчене покоління до нації своїх батьків. Культура є свого роду психічним цементом, що притримує і з'єднує окремі клітини в одну нерозривну цілість.

Прикрасім наш дім творами нашої культури — тобто вишивками, малярськими чи різьбарськими творами. Подбаймо, щоб у нашій хаті була завжди своя рідна газета та книжка, відповідна до віку та зацікавлень усіх мешканців, молодших і старших, та все стараймось їх на час прочитати. Ходім часто з нашими дітьми на рідні концерти, театральні вистави наших мистецьких творів.

Дуже корисним для наших дітей, а головно для підростаючої молоді бувати на таких виставах нашого мистецтва індивідуального чи народного, де бувають та захоплюються ними чужі по національності люди. Це дуже переконує молодих глядачів.

Подібні враження бувають на концертах та всяких інших музичних імпрезах, на яких бувають теж представники інших національностей і вони дуже прихильно реагують на прослухані твори.

Не менше важливим буде оглядання наших музеїв і бібліотек. Хоч вони ще не дорівнюють своєю величиною державним музеям та бібліотекам, то це треба вияснити, що даний наш музей не розташований на рідній землі, а на чужій, та що він щойно в стані організації.

Часте відвідування наших церков не тільки з своїх парафіях, але всюди, де це можливе, оглядання їх будови, влаштування, прикрас, а головно прикмет учасників, теж відіграє поважну ролю, тим більше, коли постараємось вияснити стиль цих церков, умовини їх будов, кількість парафіян і подібне та порівняти ці дані з даними чужих парафій.

Дуже корисним та переконуючим аргументом для молоді є це, коли її батьки своєю працею чи талантом співпрацюють у розбудові та поширюванні рідної культури співучастю у відповідних організаціях чи мистецьких об'єднаннях, евентуально фінансовою допомогою, стараючись поширити наші твори культурної вартости.

Коли наші діти все не пізнають і належно зрозуміють, коли при тому дізнаються, хто ми, чого ми тут, яка наша ціль і мета, коли дізнаються, в яких умовинах наш нарід творив всі ці цінності нашої культури, тоді оцінять своїх предків та потраплять наставити себе у відповідному напрямку. Вони будуть почуватись до обов'язку продовжувати працю над збагаченням та поширенням наших культурних цінностей. А ми тоді можемо бути впевнені, що добре сповнили свій батьківський обов'язок, і що наші діти будуть цю нашу працю продовжувати та боротись з усім, що стояло б їм на перешкоді. Тоді можемо бути впевнені, що наша спільнота поза рідною землею не загине, а житиме ще довгі - довгі літа.

ВИШИВАНА МАПА

(Л.Б.). — Коли у квітні ц.р. появилось оголошення про виставку вишивок, що мала відбутися в Бавнд Бруку, це мало кого здивувало. Адже виставок вишивки у нас дуже багато. У кожній місцевості, де живуть наші родини можна таку виставку відкрити, бо вишивка є в кожній українській хаті.

Та коли приглянутись оголошенню, то дещо звертало на себе увагу. Виставка мала відбутись на терені Церкви-Пам'ятника і її влаштовували Відділи двох організацій — Об'єднання Українських Православних Сестрицтв і Союзу Українок Америки. У забудуваннях церковного осередку є окрема хата, призначена на харчівню. В тій великій залі мала відбутись виставка. Сестрицтво при катедральному храмі складається з місцевих жінок. Відділ СУА дещо віддалений, його осідок є у Байоні, Н.Дж.

При вступі на залю можна було зорієнтуватися в пляні виставців. Ближче до входу були виложені вироби західніх земель — скатерті і подушки, вишиті хрестиком, яворівкою, низом. Більш у глибину примістились вишивки центральних земель — настилування і вирізування. На довгому столі збоку видніли музейні експонати — вибійка і церковний гапт.

Все це вимагало довгих і точних оглядин. В міру того як посувались відвідувачі, а їх усе прибувало, можна було оглянути стіл за столом, стіну за стіною. Аж тут праворуч несподіванка: велика мапа України, на якій границі, ріки й пасма гір визначені вишивкою. А в поодиноких частинах уміщені зразки вишивки тієї околиці. Все це виконано дбайливо і з пляном.

Публіка найбільше затримувалась біля мапи. Це ж бо цікава новина, яка не щодня трапляється! Та біля мапи ще одна несподіванка. Тут у рівному ряді 8 або й 10 взірників різних стібів, зарамованих немов картини. На них видно зразки мережок, вишивок тощо.

Мапу й стібі пояснювала молода пані. Це Мирослава Стахів із Мідлсексу, вона ж авторка їх. З її слів видно, що вона добре знає українську вишивку і що це її велике замилування. У Відділі СУА вона займає пост культурно-освітньої референтки. Знаючи про вишивальниць із Бавнд Бруку, згуртованих у сестрицтві, вона висунула у Відділі цю думку спільного виступу. Й ось маємо вислід того. Для пояснення мапи вона послуговується довгим вказівником. Окрім того має текст награний на тасьму, отже можна його переслухати кілька разів.

Посуваємось дальше. Вишивки, виконані стібами з Київщини і Полтавщини, милують око. Виконані білим по сірому чи беживому полотні, або сірим по білому творять чудово ніжні контрасти. А вже сукні! Ось вони на манекені — з сірого полотна, вишита білим або з білого полотна — вишита голубим. Мене знайомлять із авторкою цих вишивок. Це Марія Сидоренко з Мартінсвілу. Вона розказує про те, як замолоду навчилася вишивки в рідній Полтавщині, як тепер навчає цього вміння сестриць із Бавнд Бруку. Виставлені вишивки — це власність її й її дочок.

Найдовше затримуюсь при „музейному" столі. Тут є шматки різнокольорової вибійки, є чудові церковні мотиви, примінені до сучасних предметів. Найбільше затримує всіх лялька-немовлятко, зодягнена у довгу гаптовану суконочку. „Це сорочечка для хрестин" — пояснює вдоволена мати. „Це не тільки моя дитина, але й інші хрестились у ній".

Здається, що вже немає більше новин на цій виставці. Та ось при вході є куток продажу. Тут Пані з комітету виставили багато вишитих дрібничок — подушечок і серветок. Всі відвідувачі тут зупиняться, бо хочуть придбати щось, що їм нагадувало б цю виставку. Між ними багато американців, бо виставку проголошено у місцевій пресі.

Різні думки насуваються на закінченні виставки. Це була небуденна подія в наших заходах коло збереження вишивки. Нечасто буває, що в таких виступах є захована соборність, а тут ми побачили біля себе вишивки з різних частин України. До того був ще поданий методичний перегляд швів, а це дуже важливо, коли хочемо вивчити українську вишивку в різних її формах.

Українська вишивка — це незглибне джерело орнаменту. Її применення треба удосконалювати в різній формі. Не маємо мистецько-промислових шкіл, як інші народи, а на рідних землях цю галузь народного виробництва звели до шаблону. Тому повинні ми змагати до того при допомозі таких виставок і курсів. А знавців нашої вишивки маємо між нами. Доказом того — недавня виставка у Бавнд Бруку із вишиваною мапою, наче символом.

П. Ф.

ТАК МИНАЄ СЛАВА В СВІТІ...

(Роковини замаху на Гітлера)

20-го липня 1944 року в головній команді німецької армії відбувалася нарада з участю „найбільшого воєводи всіх часів" — Гітлера. Так назвав „фюрера" його найближчий маршал Герінг, коли німецьке військо мало великі успіхи на західніх і східніх полях бою. Ці перемоги так затуманили були розсудок Гітлера, що він у своїх промовах висловлював жаль: мовляв, доля не судила йому зустрітися з талановитими противниками, бо всі вони показали себе нездарами й „дилетантами".

Та незабаром, після кривавого бенкету, прийшлося фюрерові пережити поразки на Сході, в Африці, в Італії. Летунство американське й англійське громило бомбами німецькі міста; десант союзників проломив Атлантичний вал, який німці збудували на Заході, і німецькі армії стояли перед катастрофою. Але Гітлер і його партійці не думали здаватися. Вони хотіли далі вести війну, щоб продовжити своє життя й панування, хоч бачили, що задля того загинуть дальші тисячі людей і руїна Німеччини ще збільшиться.

Бачивши це шаленство „фюрера", німецькі патріоти - противники диктатури і дальшої війни вирішили силою збутися чоловіка, що поставив Німеччину на край безодні. В змові на життя Гітлера об'єдналися військові і особи цивільні: Молодий штабовий офіцер граф Штауфенберг взявся покласти бомбу близько Гітлера на нараді в головній команді. Бомба вибухла, але не вбила Гітлера, він мав тільки контузію. Змовники, почувши вибух бомби, були певні, що фюрера вже немає на світі, і оповістили через радіо, що буде новий уряд і нова політика Німеччини. Однак незабаром через радіо почули теж голос „фюрера": він кликав до дальшої війни і до кари тим, що хотіли його вбити. Маршалів і політиків, причетних до змови, арештовано і після тяжких мук покарано смертю. Однак, в травні 1945 р. сам Гітлер отруївся і звелів себе спалити в підземному сховищі в Берліні. Sic transit gloria mundi, — давня приповідка.

Це знав теж і французький полководець Наполеон Бонапарт, що дійшов до найвищої влади, ставши „імператором французів" 1804 року. Коли його вітали маси парижан після одної з воєнних перемог, то Наполеон сказав своєму міністрові: „Вони ще більше будуть тішитись, коли мене вестимуть на шибеницю"...

Невдача замаху на Гітлера мала для дальшого політичного розвитку Німеччини велику вагу. Не треба забувати: величезна пропаганда Гітлерової партії зробила „фюрерові" великий авторитет. Особливо його партійці вірили в силу „чудотворця" і вірили до кінця, що Гітлер поведе їх до остаточної перемоги над ворогами. То була віра в „вищу расу", перед якою ніяка сила не встоїть. Очевидці оповідали, що в кінці квітня 1945 року німецькі СС оборонялися проти наступу американців. Деякі убиті німці мали при собі книгу Гітлера — „Моя боротьба": в цій книзі він вияснив ідеологію і програму своєї партії. Цю книгу діставали всі німецькі молодожони після шлюбу, як подарунок від уряду.

Питання: що сталось би, коли б Гітлер був убитий 20 липня 1944 року? Змовники мали надію, що після смерти Гітлера новостворений німецький уряд буде мати вигідне замирення з противниками: мовляв, війну почав Гітлер, тепер винуватець мертвий, і німецька нація хоче жити вільно і в мирі зі своїми сусідами. То була марна надія: переможці хотіли продиктувати Німеччині свої умови миру, незалежно від того, який буде уряд німецький. Відомо: після капітуляції німецьких армій 9 травня 1945 року переможці не допустили до створення німецького уряду, а розділили Німеччину на зони, де діяла військова окупаційна адміністрація.

В тій ситуації, коли б Гітлера не стало 20 липня 1944 року, то була б створена легенда: мовляв, „фюрер" міг би перемогти у війні, але „вороги народу" убили його і довели Німеччину до катастрофи...

Але доля судила інакше: Гітлерові дано час показати свій прославлений „хист" „найбільшого полководця всіх часів", і він „правлявся" на історичному іспиті. Тому немає ґрунту для творення легенди про „непереможного вождя".

У Франції після поразки Наполеона під Ватерлоо 1815 р. була створена „легенда наполеонська". Німецький поет Гайнріх Гайне написав вірша про „двох гренадирів", що йшли з російської неволі додому. Німецький композитор Роберт Шуман склав музику на слова поезії Гайне. Але в сучасній Німеччині немає поезій на славу Гітлера і немає пісень про „фюрера".

Ольга Мак

ІСТОРІЯ ПОЛОВИНИ ВИШИВАНОГО РУШНИКА

2

Пише мені п. Маріян, що для нього мій рушник — „це кусок України" і далі наводить цитату поета Є. Литвина:

О рушники, у день врочистий
Дарували їх милим.
На рушниках, барвистих, чистих,
Опускали в могилу.

При каганцях їх вишивали
У годину й негоду,
І співали, віки співали
Про безсмертя народу.

І пише п. Маріян Борачок далі:

„Так, пані Ольго, тим рушником справили Ви мені духову радість, насолоду. Цей рушник є вишиваний не із друкованих узорів, а таки прямо з душі наших праматерів чи сестер. Хрестики і сам взір є фантазований, нерівномірний і тим більше підкреслює його народну вартість, творчість.

Оправив я цей рушник під скло у рямці і любуюся ним, розвішуючи його в хаті.

З Вашого листа довідуюся, що Ви купили його у 1933 році, в часи голоду на базарі в Кривому Розі в одної немолодої селянки. Дорога Пані Ольго! Цей короткий опис не вдоволяє мене. Моя фантазія біжить дуже далеко в ті трагічні часи цього голоду. Я бачу ту немолоду жінку, тримаючу в руках те, що ще мала найдорожчого, десь висячого над образами чи захованого у скрині — цього полотнища, вишиваного, як знову співається у пісні, „червоними і чорними нитками" — рушника. І та немолода жінка простягає руки до покупців: „Купіть... купіть... бо потребую кусок хліба..."

І бачу молоду русяву дівчину, яка купує цей рушник. Можливо, що ця трансакція була чисто купецького характеру, може і люди вже так привикли до тих страхітливих часів... може.

Але сьогодні, у 1975 році, дивлячись на Вашу високу струнку постать із знімки, зробленої мною під час читання Ваших зворушливих творів, тут на еміграції, далеко від України, таки біжу думками пройдених 42 літ і бачу Вас молодою дівчиною чи жінкою і подивляю Вас. Скільки духової сили мусіла мати ця дівчина, купуючи цей рушник під час голоду на Україні.

Пані Ольго! Заспокойте мою фантазію, напишіть щось більше про цей рушник, про обставини чи Вашу духовість із того часу. А може маєте щось написане, зв'язане із тим рушником? Мені хотілося б так дуже передати нашому, вже родженому тут, на чужині, поколінню, ту духовість нашого народу, ту силу переживань".

Отже, пишу і відповідаю:

Дорогий Пане Маріяне!

Не знаю, хто з нас більше радів: чи Ви тією половиною присланого Вам рушника, чи я тією приємністю, яку Вам справила? Я справді дуже тішуся, що річ, яку я возила з собою через війну, негоди, лихоліття впродовж 42 років і завезла через моря - океани з Північної до Південної і потім знову до Північної півкулі, потрапила таки в гідні руки. Радію!

Що ж до самої історії і деяких інших Ваших уявлень, то, на жаль, мушу Вас трохи розчарувати. Історію можу Вам написати хіба, так би мовити, побічну, без головних героїв. А така „історія" великої ціни не може мати. Історію того дива, половину якого Ви оправили в рямці й поставили під скло, творило багато рук. Хтось же сіяв коноплі, хтось їх брав, мочив, сушив, тіпав, м'яв, пряв, мотав на мітки, числив повісма, хтось ткав на домашньому варстаті полотно і хтось вишивав, не відаючи — не гадаючи, куди доля занесе їхню працю. Історію рушника творили українські селянки, імен яких ні я, ні хто інший вже не довідається ніколи. Не довідаємося нічого більше і про ту нещасливу жінку, яка в голодний рік рушник продала. Не довідаємося, чи вона сама вклала в нього якусь частину праці, чи дістала у віно від матері, від баби чи від кого іншого. Як називалася? Звідки походила? Яка була її доля потім? Нічого того не знаємо. Та навіть і її вік, який я опреділила як „немолодий", треба приймати дуже умовно. Адже мені було тоді ледве 20; і в моїх очах людина у 30-35 уже була „немолодою". А ту жінку голод і поневіряння напевне також не відмолодили. А що вона голодувала і випила до дна гірку чашу — сумніву не було. Оце і все, що я можу сказати про головних героїв бажаної Вами історії.

Цілком стерлося мені з пам'яти також ім'я й обличчя іншої жінки, яка до самого рушника не мала анінайменшого стосунку, але без якої мені, — цілком напевно! — не довелося б цієї історії писати, а Вам — тішитися моїм скромним дарунком.

Щодо моєї стрункости, то я Вам дякую за комплімент, але гадаю, що Ви на все дивитеся очима музейника, а тому Вам кожний старий черепяний глечик видається гарним, чи там „струнким". Я ж, признаюся з жалем, особливою стрункістю не відзначалася ніколи, а зокрема тоді, коли купувала рушник. Щоправда, була молодою, була й русявою, але щодо стрункости — вибачайте! Ніяка, навіть наймолодша жінка не може бути струнком напередодні (дословно!) візити бузька.

До речі, думаю, що з Вами, як з людиною хову доброї старої школи, про бузька можна говорити одверто і без ніяковости. Інша річ — з новим поколінням. Молоді й навіть дітям тепер про бузька просто соромно й згадувати. Вони мають про ці речі цілком перевернені поняття.

(Продовження буде)

ТЕЛЕГРАМИ В СПРАВІ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

Торонто. — З Комітету Оборони Валентина Мороза інформують, що 26-го липня ц.р. цей Комітет вислав від Комісії Прав Людини при Комітеті Українців Канади і від Комітету Оборони Валентина Мороза прем'єр-міністрові Трудо телеграму такого змісту: „Валентинові Морозові загрожує переведення до психіятричної лікарні. Просимо робити інтервенції, щоби його врятувати". Телеграму підписали 4,169 осіб різного етнічного походження в різних містах Канади.

Телеграму такого самого змісту вислано також президентові Фордові.

ТУРЕЧЧИНА ВІДКИНУЛА КОМПРОМІСОВУ ПРОПОЗИЦІЮ ЩОДО АМЕРИКАНСЬКИХ БАЗ

Анкара. — Хоча президент Джералд Форд минулого четверга, 31 липня, запропонував Туреччині, що ЗСА дадуть тій країні зброю вартости 50 мільйонів долярів, якщо Туреччина відкриє закриті нею американські військові бази, то прем'єр-міністер Сулейман Демірел відкинув цю пропозицію, заявляючи, що його країна не хоче принимати у „формі дарунку" те, за що могла б сама заплатити. Як відомо, Туреччина минулого тижня перебрала контролю над понад 20-ма американськими військовими базами на турецькій території з огляду на те, що Палата Репрезентантів не пішла за прикладом Сенату і проголосувала не відновляти військової допомоги для Туреччини, перерваної в лютому ц.р. у зв'язку з висадкою турецьких військ на Кипрі. Анкара припинила американську розвідчу та військову діяльність на всіх базах, крім в Інцірліку, де діяльність зв'язана з НАТО, а не виключно з американськими збройними силами. Президент Форд не зумів переконати конгресменів відновити військову допомогу для Туреччини і тому старався надати для цієї країни наглу допомогу в зброї, що дозволене законом. Але турецький уряд відкинув цю пропозицію Президента. Таким чином американські військові чинники на базах в Туреччині не можуть продовжувати своєї попередньої діяльности й існує можливість, що якщо Палата Репрезентантів не змінить свого становища, то Анкара може зажадати цілковитого усунення американських військових частин і баз із турецької території. На таку можливість натякнув прем'єр Демірел у суботу, 2 серпня, заявляючи також, що ЗСА і Туреччина мусять розпочати переговори щодо „нового спільного оборонного договору". Як відомо, Конгрес до кінця серпня буде на літній відпустці і тому до того часу Палата Репрезентантів не зможе розглядати справи щодо відновлення військової допомоги для Туреччини.

ЕКЗЕКУТИВА ВІДДІЛУ УККА для НЮАРКУ й ОКОЛИЦІ
ділиться з всією Громадою сумною вісткою, що дня 25-го липня 1975 р. несподівано помер

Д-Р МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

віцеголова Екзекутиви Відділу і активний громадський діяч та член багатьох організацій.

ПАНАХИДИ були відправлені в понеділок, 28-го і вівторок, 29-го липня ц. р. в Ірвінгтоні, Н. Дж. в похоронному заведенні Литвина, о год. 8:30 вечора.

ПОХОРОН відбувся в середу, 30-го липня 1975 р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА
у великому смутку повідомляє Членство і Прихильників української вільної науки, що 25 липня 1975 року відійшов у Вічність на 58-му році життя

сл. п.

Д-Р МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

член-кореспондент, член Управи НТШ, автор праць з ділянки політично-суспільних наук.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ВП. Дружині Покійного складаємо щирі слова співчуття.

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 31-го липня 1975 року, ненадійно, упокоїлась в Бозі, наша Найдорожча і Незабутня ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА, НЕВІСТКА і ШВАГРОВА

бл. п.

СТЕФАНІЯ ЮЩИШИН

на 44-му році життя.

ПОХОРОН — в понеділок, 4-го серпня 1975 р. з похоронного заведення Насевичів до катедри Непор. Зачаття ПДМ, а опісля на український католицький цвинтар в Факс Чейсі.

Горем прибиті:
- чоловік — ЯРОСЛАВ
- сини — ЯРОСЛАВ мол. і СТЕПАН
- донька — МАРІЯ АННА
- сестри — ФРЕНЦІС ЛОРЕНС і ВАНДА ХРОБОТ в Канаді
- брат — АНТОНІЙ РОЗЕНБАВМ в Канаді
- сестра — КАРОЛІНА МАЗЕРА в Чікаго
- теща — ЮСТИНА ЮЩИШИН
- братова — ІРИНА ПІЧКАН з дітьми
- братова — МИРОСЛАВА ЮЩИШИН

Повідомляю Рідних, Друзів і Знайомих, що

в суботу, 9 серпня 1975 року
о годині 12-ій вполудне

на УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ в С. БАВНД БРУКУ, Н. Дж.
відбудеться

Панахида й Посвячення Пам'ятника
на могилі мого Незабутнього БРАТА

сл. п.

ОМЕЛЯНА РІЗНИКА

Брат — ІВАН

P.S. Після молитов — обід.

...Нехай буде Воля Твоя!

У пам'ять спочилого

ДИТЯТИ

МАРКА МАСНОГО

передаємо
20.00 дол. для Православної Семінарії у Бавд Бруку та 5.00 дол. на дитячий журнал „Веселка".

Дорогим Наталі, Павлові, маленькому Вікторові Масним, інж. Юрієві, Марині, Ірині Зеленським — дідові, бабі та тітці Марка, прабабуні Лялі Толстій-Сілецькій — глибоко співчуваємо у їх безмежному горі.

Інж. Т. та А. ЛЕСИК
Інж. Віра, Данило, Олександер
ДОРОЖИНСЬКІ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Дорогого БРАТА і СТРИЙКА

бл. п.

Інж. ІВАНА ВИТОНЯКА

ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ
буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
в суботу, 9-го серпня 1975 р.
о год. 7-ій ранку
в церкві св. Михаїла
в ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

Просимо про молитви.

РОДИНА

Ділимося болючою вісткою з Членами ОУНр і Українським Громадянством, що в п'ятницю, 25-го липня 1975 року, о год. 10:20 вечора, помер несподівано, на 55-му році життя

сл. п.

Д-Р МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

визначний член ОУН ще з гімназійних часів, активіст підпілля на українських землях, близький співробітник сл. п. Дмитра Мирона-Орлика, довголітній член Проводу ОУН в Канаді, член Проводу ЗЧ ОУН, ініціятор і співосновник суспільно-політичних організацій Інституцій Визвольного Фронту, редактор і співробітник багатьох видань Визвольного Фронту, великий патріот-державник, визначний публіцист і політичний мислитель, щирий друг у боротьбі і праці і великий гуманіст у житті.

Покійний залишив у глибокому смутку дружину Оксану, ближчу і дальшу Родину і Членів ОУНр.

Дружині і Родині Покійного висловлюємо наші найглибші співчуття.

ВІЧНА СЛАВА БОРЦЕВІ ЗА УКРАЇНСЬКУ НЕЗАЛЕЖНУ ДЕРЖАВУ!

ЧЛЕНСТВО ОУНр

Ділимося сумною вісткою з усіма Тусмівцями, що в п'ятницю, 25 липня 1975 р. відійшов у Вічність наш Незабутній Голова Сеньйорату ТУСМ-у та рівночасно член Світової Президії ТУСМ-у

св. п.

Д-Р МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Дружині і Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.

СВІТОВА ПРЕЗИДІЯ ТУСМ-у

Дня 1-го серпня 1975 року, о год. 5-ій по пол., відійшов від нас назавжди, на 6-му році життя, після короткої і важкої хвороби, наш Незабутній, Любий

СИН, БРАТ, ВНУК, ПРАВНУК, НЕБІЖ і КУЗИН

бл. п.

МАРКО МАСНИЙ

про що у невимовній скорботі повідомляють:
- батьки — ПАВЛО і НАТАЛІЯ МАСНИЙ
- братчик — ВІКТОР
- дідусь і бабця — ЮРІЙ і МАРИНА ЗЕЛЕНСЬКІ
- тітка — ІРИНА ЗЕЛЕНСЬКА
- прабабця — ЕЛИСАВЕТА СІЛЕЦЬКА
- стрийко — ОМЕЛЯН МАСНИЙ з дружиною КАРОЛІНОЮ і дітьми: МАЙКОМ, ДЕНІ і ДАНІЕЛЕМ
- стрийко — ЯРОСЛАВ МАСНИЙ з дружиною НАТАЛКОЮ і дітьми: НАТАЛКОЮ, ВОЛОДИМИРОМ, СТЕФАНІЄЮ і ГАЛИНОЮ
- тета — ДАРІЯ ГЕНЗА з чоловіком ОЛЕГОМ і дітьми: ОЛЬГОЮ і ДАРЦЕЮ
- тета — СТЕФАНІЯ ЯГОБОВСЬКА з донею ТАНЕЮ
- тета — ІРИНА ЛІПМАН з мужем ДАНОМ і дітьми: ХРИСТИНОЮ, ЕРІКОМ і ПАВЛОМ

та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

ПОХОРОН — у вівторок, 5-го серпня 1975 року, о год. 9-ій ранку з похоронного заведення П. Яреми на Український Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою з Членами ТУСМ-у в ЗСА та всім Громадянством, що в п'ятницю, 25-го липня 1975 року, ненадійно, відійшов у Вічність Голова Сеньйорату ТУСМ-у та наш Дорогий Дорадник

св. п.

Д-Р МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Дружині і Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.

КРАЙОВА УПРАВА ТУСМ-у в ЗСА

ПРЕЗИДІЯ РАДИ У СПРАВАХ КУЛЬТУРИ СКВУ
ділиться із своїм Членством і всім Громадянством сумною вісткою про невідкалувану втрату понесеною із відходом у Вічність 25-го липня ц. р. першого заступника голови Президії Ради у Справах Культури СКВУ

Д-РА МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО

людини найвищих національних і громадських чеснот.

ВІЧНА ТОБІ ПАМ'ЯТЬ ДОРОГИЙ ТОВАРИШУ!

Опечаленій Дружині Покійного і Родині, складаємо вислови глибокого співчуття.

РСК — СКВУ

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ТОВАРИСТВА І РАДА УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА
з глибоким сумом повідомляють Українське Громадянство, що 25-го липня 1975 року в Клівленді, Огайо, на 69-му році життя відійшов у Вічність

бл. п.

ПРОФ. МИХАЙЛО ЖДАН

член-основник і член Управи УІТ, член Редакційної Колегії і один з найближчих співробітників Українського Історика, визначний український історик, автор цінних історичних праць з історії Княжої України, член різних наукових товариств, визначний педагог і культурний діяч і Людина кришталевих чеснот.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Вельмишановній Родині складаємо найглибші співчуття.

В глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що 25-го липня 1975 р. в Клівленді, Огайо, помер, ненадійно на атак серця

ПРОФ. МИХАЙЛО ЖДАН

род. 13-го липня 1906 року в Західній Україні.

Професор гімназій в Любачеві, Львові (Філія), перший директор і основник гімназії в Травнштайні, а потім Діллінґені, Західня Німеччина, перший директор Рідної Школи Українознавства в Клівленді, інспектор Шкільної Ради, співробітник Української Енциклопедії в Сарселі, член НТШ, член УВАН, член Українського Історичного Т-ва в Америці, автор численних праць з історії першого нападу татар на Україну в українських і чужомовних журналах.

Довголітні приятелі:
СОФІЯ і ЮРА ЯРЕМКЕВИЧІ та
МУШКА з ЯРЕМКЕВИЧІВ ХОДНОВСЬКА з чоловіком і дітьми
та ближча і дальша Родина в Канаді і Европі

ПАНАХИДА була відправлена в неділю, 27-го липня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Колодія.

ПОХОРОН — в понеділок, 28-го липня 1975 р. о год. 9:30 ранку з церкви св. Покрови на український греко-католицький цвинтар в Пармі.

Замість квітів, проситься складати пожертви на Українське Історичне Т-во в Америці або Енциклопедію Українознавства в Сарселі.

А Черемош таки хвилює і шумить...

Дня 15-го червня ц.р. відбулися звичайні загальні збори гуцульського т-ва „Черемош" у Філядельфії.

Збори відкрив уступаючий голова Товариства І. Гаврилюк, який привітав присутніх і відчитав порядок дня, попросив хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять померлих гуцулів.

Опісля зборами проводила обрана Президія в складі: Д. Василащук — голова, Г. Іней — заступник, М. Гаврилюк — секретар. До Президії голова Д. Василащук попросив ред. Лідію Бурачинську та голову Українського Світового Об'єднання Гуцулів І. Гаврилюка.

Збори проходили з великою увагою до суто організаційних так і до загально громадських справ. Із звітів уступаючої Управи було видно пророблену певну працю за цей звітовий період. Відбуто успішно Новорічну Традиційну Коляду — Забаву, улаштовувано інформаційні сходини, влаштовано гуцульські мистецькі виставки по різних фестивалях як своїх так і чужих, які в імени „Черемошу" влаштовувала Є. Сороханюк.

Товариство „Черемош" є членом УККА і ЗУАДК, та УСОГ (Українське Світове Об'єднання Гуцулів).

При Т-ві „Черемош" створено Видавничо - Допомоговий Фонд ім. О. Довбуша, якого ініціятором був Д. Ткачук, що для того фонду за минулий рік при різних оказіях придбав коло 500.00 долярів. З того фонду вже уділено стипендію для студента вищої школи, активного члена Т-ва „Черемош".

Товариство „Черемош" належить до Громадського Комітету 200-річчя Америки, і, щоб взяти участь в тому св'яткуванні, робить приготування.

Створено танцювальну групу при Т-ві „Черемош" для вивчення оригінальних гуцульських танців під керівництвом Д. Сороханюка, музика М. Гаврилюк.

В день зборів Т-во „Черемош" нараховувало поверх сто членів, з 9 тисячним майном.

В загальному житті гуцулів Т-ва „Черемош" також проявило свою активність, змагаючись за співпрацю і духову єдність з іншими гуцульськими громадами Америки, Канади і Европи, та допомагало в організуванні Всегуцульського З'їзду, який відбувся 10 - 11 травня ц.р. на Союзівці, де з однією з гарніших атракцій був виступ танцювальної групи „Черемошу".

За віддану працю для Т-ва „Черемош" Збори висловили подяку і признання своєму найстаршому членові Управи Д. Василащукові, який належить до активних громадсько - політичних діячів в минулому на рідній землі і тут на еміграції.

У своїх постановах і резолюціях Збори вітають усю гуцульську спільноту, тут у вільному світі і там на рідній Верховині, у вислові глибокого співчуття тим, які за те, що гаряче люблять свою Гуцульщину і бажають для неї волі, терплять великі наруги по тюрмах і засланнях від совєтської влади.

Цілому українському народові тут і там Збори бажають сили і витривалости у нерівній затяжній боротьбі за правду, волю і незалежність Соборної України.

Збори висловлюють безмежне задоволення з приводу єдности і братерства серед нашої гуцульської громади, яка довершилася на Всегуцульському З'їзді, який скликано з ініціятиви Гуцульської Ради і Конференції Гуцульського Товариства. На тому Всегуцульському З'їзді створено Українське Світове Об'єднання Гуцулів, яка очолив гуцул з Ворохти І. Гаврилюк, нащадок дуже знаних і активних громадських діячів у Ворохті і околиці — братів Гаврилюків Федора, Семена і батька Миколи, по матері великого і газдівського роду Мочернанів. В цій новоствореній організації зможуть єднатися і працювати усі чесні газди і газдині і їхні діти, в яких на серці щира любов до своєї Батьківщини — Гуцульщини, та її національно-громадського і мистецько-творчого досягнення.

Для успішної різнородної діяльности Т-ва „Черемош", Загальні Збори закликають усіх гуцулів, роджених там і тут, та колишніх активних працівників на Гуцульщині ставати членами нашого товариства та допомагати нам у збереженні наших культурно-громадських надбань, як рівнож виконати ті обов'язки, які на нас накладає наша поневолена Батьківщина.

Адреса Товариства: Українське Гуцульське Т-во „Черемош" у Філя. Ukrainian Hutsul Society „Cheremosh" 7517 Alma St., Phila., Pa. 19111.

Збори вибрали нову Управу в складі: голова Д. Ткачук, зас. М. Луців, секр. п-і Є. Сороханюк, новак помічник секретаря п-на М. Штифурак, касир В. Панчак, орг. реф. п-і А. Чайка, мистецький імпрез - реф. Д. Сороханюк і М. Гаврилюк, господ. реф. п-і М. Панчак, прес - реф. А. Шекерик, член п. І. Зітинюк і Д. Василащук.

А. Шекерик

Українські писанки на телебаченні у Флориді

В столиці розваг і атракцій, в околиці помаранчевих садів, горбів та озер, в столиці цвітів - вазонків, вже третій рік з черги знайомимо наших співмешканців, не-українців з народним мистецтвом. Ще в лютому 1973 р. тут відбулася перша виставка українського прикладного мистецтва. Виставку зорганізували Степан і Розалія Ковальчуки, а в лютому 1974 р. виставку побільшено експонатами та цим, що до праці ще приєдналися п-во Поголики. В днях 8-го і 9-го березня ц.р. так як і попередні роки, на виставці експоновано вироби з кераміки, вишивок, різьб з дерева і рогу, виробів з дерева, писанок та образів артиста Івана Кучмака та інших і показ писання писанок. З великим написом по - англійськи — „Українське народне мистецтво" цього року нашу виставку збагатили своїми експонатами ще п-во Задойні, показ писання писанок виконували Арлін Вроблїцка і Стефанія Задойна. 7-го березня ц. р. від 12-ої до 1-ої год. в полудне, на каналі 9 АБС, на видовищі Дарті Ашвел, висвітлено українські писанки як рекляму до повище згаданої виставки і почато те видовище словами Дарті Ашвел „Великодний привіт українців", відчиняючи Національний географічний журнал, та показуючи на його картках чудово-зфотографовані, в кольорах писанки. Голова комітету виставки Р. Голмс брала писанки з розмальованого у взори полумиска та показувала їх пані Дарті, та вихвалюючи їх красу оповідала про походження барв та взорів з інших частин України. Про цей шов на телебаченні постаралась Розалія Ковальчук. Виставка була вдачною, успішною; тисячі не-українців, може вперше могли бачити на телевізорі в себе вдома, українське народне мистецтво, як також й ті, що відвідали виставку, вперше могли серед великої кількости вражень від багатогранної творчости своїх артистів, артистичних клюбів, університетів та нижчих шкіл, що брали участь у тій виставці побачити та познайомитись з творчістю українського народу.

Виставка відбулася в Апопці Сіти, в авдиторії. Господарі виставки — Жіночий Клюб в Апопці нагородив нашу виставку „Аворд оф Меріт". Місцеві часописі помістили рекляму про нашу участь перед виставкою та й по виставі помістили гарні згадки і знімки, а поміж ними й „Орландо Сентінел Стар" один з найбільших щоденників в Центральній Флориді. На виставці роздавано інформативну летючку про Україну.

С. Ковальчук

СЕСІЯ ГОЛОВНОЇ РАДИ УЦР В АРГЕНТИНІ

Буенос Айрес. (М.Д.) — В неділю 27-го липня ц. р. тут в залі Т-ва „Відродження" відбулася чергова сесія Головної Ради Української Центральної Репрезентації в Аргентині, на якій обговорено та полагоджено ряд актуальних справ української спільноти в цій країні. Зокрема обговорювано справу набуття українського цвинтаря в околицях Буенос Айресу, як рівнож постановлено видати в еспанській мові брошуру з історичними датами про Україну, та монографію „Українці в Аргентині", виданням якої займеться окрема Комісія під патронатом УЦР.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТВ'ЯЗНІ...

(Продовження з 1-ої стор.)

Голодівки політв'язнів

22 лютого 1974 р. відбулася одноденна голодівка за домагання статусу політв'язня. В голодівці брало участь п'ять в'язнів, серед них три українці — Кузьма Матвіюк (4 роки ув'язнення), Василь Овсієнко (4 роки) і Зорян Попадюк (7 років і 5 років заслання).

30 жовтня 1974 р. — одноденна голодівка в Мордовському третьому лагерному пункті, 5 зона, в якій брало участь шість політв'язнів, серед них українці — Юрій Мельник і Василь Стус.

Серпень - вересень - жовтень 1974 р. — тримісячна голодівка українських в'язнів І. Світличного, З. Антонюка, С. Глузмана і В. Балаханова. Домагання статусу політв'язня.

8 березня 1975 р. — одноденна голодівка, в День Жінки, в обороні ув'язнених українських жінок. В голодівці брали участь З. Попадюк, К. Матвіюк, В. Овсієнко, В. Долішний, І. Кравців, Р. Сенюк й інші.

Покарані таборовою адміністрацією

В. Калинниченко — 15 днів ШІЗО (Штрафний ізолятор) за участь в страйку 10 лютого 1974 р. Домагання статусу політв'язня.

Я. М. Сусленський — 15 днів ШІЗО, за те саме, що й Калинниченко. М. Бондар — 10 днів ШІЗО, за те саме. Євген Сверстюк — 10 днів ШІЗО. Причини невідомі. Валентин Мороз — 15 днів в карцері (від 4 до 19 січня 1975 року).

Василь Лісовий — 5 місяців в ПКТ.

Звернення політв'язнів

2 листопада 1974 року — звернення до Комітету Прав Людини СССР (Голова ак. А. Сахаров) з проханням виступити проти дезінформації урядом СССР західнього суспільства про те, що мовляв в СССР немає політв'язнів та проти тиску органів КГБ на політв'язнів, щоби вони відреклися своїх поглядів. Звернення підписали Д. Шумук, В. Романюк, М. Курчик і С. Караванський.

Звернення до громадськости (без дати), щоби вона звернулась до Міжнародного Конгресу Жінок, який має відбутися в жовтні 1975 року в Берліні, з вимогою вплинути на уряд СССР, щоби він звільнив з ув'язнення С. Шабатуру, І. Стасів - Калинець, Н. Світличну, Н. Строкату й І. Сеник. Заклик підписали З. Попадюк, К. Матвіюк, В. Овсієнко, В. Долішний, І. Кравців, Р. Сенюк й інші.

15 лютого 1975 р. — звернення до Комісії Прав Людини ООН з проханням відвідати жінок - політв'язнів в Мордовії. В листі пишеться: „Ми вповні готові пройти почерез всі випробування ... щоби лише зберегти в собі почуття внутрішньої свободи". Лист підписали Д. Гусяк, Н. Світлична, І. Стасів-Калинець, Н. Строката і С. Шабатура.

Перевезений до Владімірської тюрми

Анатолій Здоровий був перевезений в лютому або березні 1974 року до Владімірської тюрми. В таборі був постійно переслідуваний за участь в обороні прав політв'язня. Багато разів сидів в ШІЗО, ПКТ. Засуджений на 7 років ув'язнення.

Звільнені з ув'язнення

1. Любомир Старосольський звільнений з початком 1974 р. Обставини звільнення невідомі.
2. Юрій Мельник звільнений 17 січня 1975 р. (в оригіналі помилково подано, що він був звільнений в 1974 р.), після відбуття свого вироку.
3. Тарас Мельничук, поет з Івано - Франківська, після відбуття свого вироку.
4. Іван М. Покровський, нар. в 1920 р., звільнений в жовтні 1974 р. Відбув 25 років ув'язнення за участь в ОУН. Перебуває в шпиталі — відкрита форма туберкульози.
5. Микола Машницький, баптистський діяч, батько 8 дітей, пробує виїхати до Канади.
6. Приходько (ближчих даних не подано).
7. Пилип'як (ближчих даних не подано).

Важко хворий

Михайло Дяк, засуджений в 1967 р. за участь в Українському Національному Фронті на 12 років ув'язнення і 5 років заслання. Перебуває в кінцевій стадії лімфогранульоматозу. Суд відмовився його звільнити.

Крім цих інформацій про українських політв'язнів, 35-ий випуск „Хроніки біжучих подій" подає обширну інформацію про Л. Плюща, про суд над євангелицьким діячем Ю. Вінсом, про що вже раніше писала преса.

7340 — ТАРЗАН — КОНЕЧНИЙ „ОБ'ЇЗД"

Генерале Їтс! Чи могли б ви відвезти мене до хати Петра Криспа?... Хочу перевірити чи Іто вже привик до його нового родинного життя!

Зроблю це з приємністю, Тарзане...

...Але раніше мусимо зробити „малий об'їзд"! Так?!